

5

ΥΡΕ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟ ΑΡ. 15.

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ - ΙΙΙ).

Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

Η ΦΙΛΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΤΟ ΤΥΠΩΘΕΝ ΤΑ
"ΓΡΑΜΜΑΤΑ"
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, 1919.

ΠΕΝΤΕ ΓΡΟΣΑΚΙΑ,
Η 60 ΛΕΠΤΑ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ΣΑΧΙΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟ ΑΡ. 15.

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ. - ΙΙΙ).



Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

Η ΦΙΛΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΤΥΠΟΣΑΝ ΤΑ
"ΓΡΑΜΜΑΤΑ"
ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ. 1919.

ΠΕΝΤΕ ΓΡΟΣΑΚΙΑ.
Η 60 ΛΕΠΤΑ.

Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

ΑΝ ΕΙΝΕ ΔΥΝΑΤΗ Η ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΙ ΑΔΟΛΗ
ΦΙΛΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΤΟΜΩΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ
ΦΥΛΟΥ.

Εἰς ὁποιαδήποτε δοσοληψία ἢ σχέσι μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ὁ ἀδιάκριτος ἔρως χώνει πάντα τὴν μύτη του, ἀνακατεύεται ἂν πρέπει ἢ δὲν πρέπει καὶ τὰ χαλᾶ... ἢ τὰ διορθώνει. Εἰς τὸ ζήτημα, ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ, τὰ χαλᾶ· διότι ὁ πρῶτος καὶ ἀπαραίτητος ὄρος μᾶς τέτοιας φιλίας εἶνε νὰ φύγη ὁ ἔρως ἀπὸ τῆ μέση, νὰ γαθῆ καλᾶ καλᾶ, νὰ ἐξαφανισθῆ καθ' ὀλοκληρία. Καὶ νά! ποῦ ἀπὸ μίας ἀρχῆς προβάλλει τὸ ἐρώτημα ἂν μία τέτοια ὀλοκληρωτικὴ ἐξαφάνισις εἶνε δυνατὴ. Ἀπὸ τὴν ἀπάντησι ποῦ θὰ δοθῆ ἐξαρτᾶται καὶ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος.

Πρὶν ὅμως προχωρήσωμε, χρειάζεται κάποια προηγουμένη συνεννόησις εἰς τὸν ὀρισμό, ποῦ θὰ δώσωμε, τοῦ ἔρωτος. Οἱ ποιηταὶ ἕως τώρα δὲν μᾶς ἔδειξιν παρὰ μία του ἄκρη μόνο, μία μικρὴ γωνία τῆς ἐρωτικῆς ταινίας, τὴν ὠραιότερα καὶ πλεον ἑπαγωγό. Ὡς καλλιτέχνηι ἠθέλησαν νὰ μᾶς κρύψουν ὅτι ἔκλειε μέσα του πεταπὸ καὶ ἄσχημο, ἢ τοῦλάχιστον ἐκεῖνο, ποῦ ἐνόμιζον τέτοιο. Ἐκρίναν μάλιστα καλὸ, τὴν γωνία αὐτὴ, νὰ καθωραϊστούν, νὰ στολίσουν μὲ ἄνθη ὠραῖα καὶ μυρωδάτα, νὰ πλαισιώσουν μὲ φύλλα περ' ἔργα καὶ σπάνια. Ἔτσι τὴν ἔκαμαν νὰ χάσῃ καὶ τὴν ὀλίγη ἀκόμα φυσικότητα ποῦ παρουσίαζε. Οἱ φιλόσοφοι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, μὲ μία λογικότητα, ποῦ δὲν ἐπιδέχεται μὲν συζήτησι, ἀλλὰ ποῦ εἶχε πάντα τὴν δύσκολη

φροντίδα νά θέτη κατά μέρος τὰ γεγονότα καί τήν πραγματικότητα, κατώρθωσαν νά μᾶς δώσουν μίαν εἰκόνα τοῦ ἔρωτος, ἃν ὄχι ὅπως διόλου ψευτική, τοῦλάχιστον τόσο παραμορφωμένη καί κολωβή ποῦ δύσκολα ἤμπορεῖ κανένας νά ἀναγνωρίσῃ μέσα εἰς αὐτή τόν ἔρωτα, ὅπως εἶνε εἰς τήν φύσιν, ὅπως πραγματικά τόν αἰσθανόμεθα καί ὅπως τόν μεταχειριζόμεθα εἰς τήν καθημερινή ζωή.

Δέν πρέπει νά λησμονεῖται, ὅτι ὁ ἔρωσ κατά βάθος εἶνε ἡ ἐκδήλωσις μιᾶς φυσιολογικῆς λειτουργίας, ποῦ ἔχει ἕνα μακρυνό σκολό, συνειδητό ἢ ὑποσυνειδητό, τήν συντήρησιν τοῦ εἶδους, ἀπιράλλακτα ὅπως ἡ πείνα ἀποβλέπει ἀποκλειστικά εἰς τήν συντήρησιν τοῦ ατόμου. Ἡ λειτουργία ὅμως αὐτή δέν εἶνε ἐξυκολουθητικὴ καί ἀδιάκοπη σάν τήν ἀναπνοή καί τήν κυκλοφορία, ἀλλά διαλείπουσα καί περιοδική σάν τήν χώνευσι. Ὅπως αὐτὴ ἔχει καί ἐκεῖνη ἀνάγκη ἀπο μερικοῦς παράγοντας, ποῦ τήν θέτουν εἰς κίνησιν καί τῆς δίδουν τήν πρώτη ὠθησιν. Εἶνε δὲ αὐτοὶ τόσο πολλοὶ καί διαφοροί, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι ἡ φύσις διὰ νά ἐξασφαλίσῃ μίαν τόσο σπουδαία λειτουργία, ἔθεσεν εἰς χρῆσιν ὅλα τὰ μέσα ποῦ διέθετε. Διὰ τὴν εὐκολία μας θὰ τοὺς διαιρέσωμε εἰς σωματικῶν, ψυχικῶν καί κοινωνικῶν· δέν πρέπει ὅμως νά φύγῃ ἀπὸ τὸ νοῦ, ὅτι ὅλοι κατά βάθος ἔχουν ἕνα καί τὸν αὐτὸ σκολό, τὴν ὑπεραιμία τοῦ γεννητικῶν συστήματος, ἀδιάφορο ἂν αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται ἢ ὄχι. Διὰ νά τὴν ἐπιτύχουν μάλιστα εὐκολώτερα, περιπλέκονται, συνδυάζονται, συγχωνεύονται, ἐνεργοῦν χωριστὰ καί μὲ τὴν σειρά ἢ ταυτόχρονα καί ὁμαδικῶς κατὰ τὴν ἀνάγκη τῶν περιστάσεων καί τὴν δύναμιν τοῦ καθενός. Ἀπ' αὐτὴ δὲ τὴν στενὴν σχέσιν καί τοὺς συνδυασμούς, ποῦ παρουσιάζουν σχεδὸν πάντα, προήλθε ἡ σύγκρισις, ἡ παρανόησις καί ἡ διαφορὰ ποῦ ἀπαντοῦμε εἰς τὰς ἀνιλήψεις τοῦ ἔρωτος.

Μεταξὺ τῶν σωματικῶν παραγόντων, θὰ ἀναφέρομε πρῶτα

ἀπ' ὅλους, τὰς ἐσωτερικὰς ἐκκρίσεις μερικῶν ἀδένων, αἱ ὁποῖαι φέρουν τὴν περιοδικὴν ὑπεραιμία τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Εἰς πολλὰ ζῶα ἔρχεται μίαν φορὰ τὸ ἔτος, εἰς ἄλλα δύο ἢ καὶ περισσοτέρας· εἶνε ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρώτων, ποῦ ἀντιστοιχεῖ συνήθως μὲ τὸ ἔαρ ἢ τὸ θέρος. Ὁ ἄνθρωπος ἂν καὶ ἀπηλλάγη, ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἀπὸ τὴν τυφλὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως δὲν φαίνεται νὰ ἐλησμόνησε τὴν πολὺν παλαιὰ του αὐτὴ συνήθεια καὶ ὑποκύπτει περισσότερο κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ πορὰ κάθε ἄλλη, εἰς τὰς θελκτικὰς παγίδας τοῦ ἔρωτος.

Εἰς τοὺς καθαρὰ σωματικὸς παράγοντας ἤμποροῦμε ἀκόμα νὰ κατατάξωμε τὴν ἐπενέργεια μερικῶν φαρμάκων, ὅπως τὴν καθαρίδα, τὸν φώσφορο καὶ τὴν γιοσαμλίνη, μερικὰς ἀσθενείας τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, τὴν ὑπεραισθησία τῶν νεύρων καὶ τὸν πόνο. Μάλιστα! ὁ πόνος διὰν εἶνε μέτριος φέρει καὶ αὐτὸς τὸν γεννητικὸ ὄργανισμό, προπάντων εἰς τὴν γυναῖκα. Ὑπάρχουν ἄτομα, ὄχι σπάνια, ποῦ ἔχουν ἀπόλυτο ἀνάγκη τοῦ πόνου εἰς αὐτὴ τὴν περίστασι· πλείστα ὅσαι γυναῖκες ἀπαιτοῦν τὸ ῥυτίσμα πρὶν ἀπὸ τὸ γίλημα μερικοὶ ἄνδρες πρέπει νὰ πονέσουν διὰ γὰρ πληθύνουν. Ὁ περιφημὸς φρενολόγος Magnan ἀναφέρει τὴν περίπτωση ἑνὸς νέου ποῦ ἠσθάνετο μεγάλη ἡδονὴ διὰν ἔκοιτε τὰς σάρκας του καὶ τὰς ἔμασσοῦσε. Καὶ ὁ χορὸς ἐπίσης. Δὲν ἐννοῶ δὲ τὸν χορὸ ποῦ συνήθως σήμερα χορευόμε καὶ ὅπου ἡ ἀφὴ παίζει ἓνα μεγάλο μέρος, ἀλλὰ τὸν χορὸ τὸν ἀπλό, τὸν μονήρη. ὁ ὅμοιος πρὶν τὴν κούρασι φέρει τὸν ἐρεθισμό· δι' αὐτὸ εἰς πολλοὺς ἀγρίους λαοὺς εἶνε προίμιο ἐρωτικῶν τελετῶν, δι' αὐτὸ εἰς πολλὰ ζῶα, καὶ προπάντων εἰς τὰ πουλιὰ, εἶνε ἡ συνήθης ἀπυρρχὴ τῶν ἐρώτων.

Ἄν ἡ ἀκοή, ἡ ὄσφρησις, ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀφὴ ἀνήκουν κυρίως εἰς τοὺς σωματικὸς ἀποτελοῦν ὁμῶς μέρος καὶ τῶν ψυχικῶν παραγόντων. Αἱ αἰσθήσεις αὐταὶ εἶνε ἡ γέφυρα, ποῦ συνενόει τοῦ; μὲν μὲ τοὺς δέ, ὁ πορθμὸς, ποῦ συνδέει τὰς δύο θαλάσσας καὶ ἀνακατεῦει ἀχώριστα καὶ διὰ παντός τὰ νερά των. Ὅλαι δὲν

ἔχουν τὴν ἴδια ἐπίδρασι, ὅλαι ὁμως συντρέχουν εἰς τὴν ἀφύπνισι τῶν συγκινήσεων καὶ αἰσθημάτων ποῦ εἶνε ἀπαραίτητα εἰς τὸν ἔρωτα. Ὁ ἦχος καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς, τὸ εὐλύγιστο τῆς ὁμιλίας, εἶνε στοιχεῖα, ποῦ ἂν δὲν ἐμπνέουν μόνα των τῶν ἔρωτα, ὑποβοηθοῦν πολύ. Εἰς πολλὰ ὁμως ζῶα ἡ ἐπιρροή τῆς ἀκοῆς εἶνε μεγάλη. Τὸ ἀποτελεσματικότερο ὄπλο τῶν πουλιῶν εἶνε τὸ τραγοῦδι, καὶ διὰ πολλὰ ἔντομα ὁ θόρυβος, ποῦ κάμουν μὲ τὰ φτερούγια των, εἶνε τὸ μόνο ἔρωτικό ἐγερτήριο ποῦ διαθέτουν.

Ἡ ὄσφρησις εἶνε παράγων πολὺ δυνατώτερος. Αἱ γυναῖκες τὸ γνωρίζουν καὶ πασαλείφονται μὲ μυρωδικά. Καὶ χωρὶς αὐτὰ ὁμως κάθε φυλὴ καὶ κάθε ἄτομο ἔχει τὴν ἰδιαιτέρα ὁσμὴ του, ποῦ κάποτε αἰσθανόμεθα καὶ κάποτε ὄχι. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν φθάνει ἕως τὴν συνειδησί μας δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἐνεργεῖ ἄπ' ἐναντίας σιγνότατα ὑποφέρουμε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωμε. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τοῖς ὁποῖοις ἡ φυσικὴ μυρωδιὰ μιᾶς γυναῖκος ὑποδουλόνει ὀλοκληρωτικά, καὶ τότε βλέπομε, τὸ περίεργο φαινόμενο, νὰ προσκολλῶνται σφικτὰ καὶ ἀδιάσπαστα εἰς ἕνα ὄν πολὺ κατωτέρω ἄπ' αὐτοὺς, χωρὶς κανένα θέλημα, χωρὶς κανένα προσόν, χωρὶς καμμία ἀξία, ὄν τὸ ὅτιοι κατὰ βάθος καὶ οὗτοι οἱ ἴδιοι περὶφρονοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ὅτιοι εἶνε ἀδύνατο νὰ χωρισθοῦν. Ὁ ἔρωτος τοῦ Beauclaire διὰ μία μαύρη τῆς αἰσχίστης διαγωγῆς καὶ τῆς κατωτάτης ὑποστάσεως εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ περίφημα παραδείγματα.

Εἰς τὰ ζῶα ἡ ὄσφρησις εἶνε ὁ μεγαλειώτερος ἴσως παράγων. Πολλὰ εἶδη εἰς τὴν ἐποχὴ τῶν ἐρώτων των ἐκρηγνύουν ὕλας, ποῦ ἔχουν τόσο δυνατὴ μυρωδιὰ ὥστε γίνεται αἰσθητὴ καὶ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις· αὐτὴ ὁδηγεῖ καὶ βοηθεῖ τὸ ἕνα φύλο εἰς τὴν ἀνέυρεσι τοῦ ἄλλου. Ὁ μόσχος, ἡ γνωστὴ εἰς ὅλους μυρωδιά, δὲν εἶνε παρὰ μία ἄπ' αὐτὰς τὰς ὕλας ποῦ κατασκευάζει τὸ ὁμώνυμο ζῶο. Ὁ σκύλος ἀπὸ τὴν ὄσφρησι ἀναγνωρίζει τὸ θηλυκὸ ποῦ εὐρίσκεται εἰς ὄργασμό.

Ἡ ὄρασις εἶνε ἴσως ἡ αἰσθησις τοῦ γεννᾶ τὰς περισσοτέρας ἐντυπώσεις καὶ τὰ βαθύτερα αἰσθήματα. Εἶνε ἐκεῖνη τοῦ πλησιάζει περισσότερο ἀπ' ὅλας εἰς τοὺς ψυχικούς ἐρεθισμούς διότι αὐτὴ κατὰ μέγα μέρος ὀρίζει τὴν ἐκλογὴν, χωρὶς τὴν ὁποία ὁ ἔρωσ θὰ ἦτον ἓνα ἀπλό γεννητικὸ ἔνστικτο. Εἶνε περιττὸ νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο, ἀφοῦ ἡ ἐπιρροή της εἶνε εἰς ὅλους καταφανής.

Τέλος ἡ ἀγὴ εἶνε τὸ δυνατότερον σωματικὸ κινήτριον καὶ ὡς παράδειγμα δὲν ἔχω παρὰ νὰ φέρω τὸ φίλημα. Ὅταν ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἔγραφε τοὺς στίχους ἐκείνους, τοῦ θεωροῦνται σήμερα ἀπὸ τοὺς πλέον ἐξωφρενικούς, ὅταν ἔλεγε ὅτι

Τὸ φίλημα εἶνε τροφή πυρίνη τῆς καρδίας,
στιγμὴ κλαπείσα τῆς Ἑδέμ, ἀρχὴ ἀθαιουσίας.

Ἐξέφραζε μὲ κάποια ὑπερβολὴ μίαν ἐπιστημονικὴν πραγματικότητα, ἀπαράλλακτα ὅπως ὅταν ὁ Chamfort περιώριζε τὸν ἔρωτα εἰς τὴν ἐπαφὴν δύο ἐπιδερμίδων. Πραγματικῶς ὁ ἔρωσ εἰς τὴν πολὺ στενὴν τοῦ σημασίαν καὶ τὴν τελικὴν τὸν φάσιν, δὲν εἶνε παρὰ ἓνα φίλημα τὸ ὠραιότερον, τὸ ἀνώτερον, τὸ τελειότερον φίλημα, εἰς τὸ ὁποῖο καταλήγει ὀλόκληρη σειρά ἄλλων φιλημάτων κατωτέρας ἀξίας καὶ διαβαθμισμένης ἐντάσεως.

Μὲ τοὺς ψυχικούς παράγοντας, ἐρχόμεθα εἰς τὴν τάξιν ἐκείνων τοῦ δίδουν τὰ καθ' αὐτὸ χαρακτηριστικὰ καὶ τὴν ἀληθινὴν μορφήν εἰς τὸν ἔρωτα. Αὐτοὶ τὸν ξεχωρίζουν ἀπὸ τὸ ἀπλό γεννητικὸ ἔνστικτο, αὐτοὶ τὸν κάμουν ὑψηλότερον, εὐγενέστερον, πραγματικὸ ἔρωτα. Ὅλα τὰ αἰσθήματα, ὅλαι αἱ ἐντυπώσεις καὶ συγκινήσεις συνεισφέρουν εἰς τὸν σχηματισμὸν του. Ἡ εὐγνωμοσύνη, ἡ συμπάθεια, ἡ φιλία, ἡ εὐσπλαχνία, ὁ θαυμασμός, ἡ ἐκτίμησις, ἡ ἐντύπωσις, τοῦ ἀφίνει ἢ θεά ἐνὸς προσώπου ἢ μᾶς ἀπλῆς κινήσεως, προσδιορίζουν τὴν ἐκλογὴν, εἰς τὴν ὁποία σταματᾷ ὁ ἔρωτευμένος, ἢ δὲ φαντασία καὶ ἡ μνήμη καθιστοῦν τὴν ἐκλογὴν μόνιμον. Ἀγαποῦμε πάντα νὰ ἀναζητοῦμε εἰς τὸ ἀντικείμενον

μενο του ἔρωτός μας τὰς πρώτας μας ἐντυπώσεις, θέλομε νὰ τὸ φανταζώμεθα ὅπως τὸ εἶδαμε τὴν πρώτη φορά, ποῦ αἰσθανθήκαμε τὸν πρώτο παλμό. Ζητοῦμε, ὡς ἐνθῆμιο, ἕνα ἄνθος ἀπὸ τὸ χρι του, ὀλίγας τρίχας ἀπὸ τὴν κεφαλὴ του, ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ἄψυχα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φαντασία μας δίδει ζωὴ. διότι τὰ θεωρεῖ ὡς ἐλέκτασι καὶ συνέχεια τοῦ προσώπου ποῦ ἀγαποῦμε. Κἀποτε μάλιστα συμβαίνει νὰ ἀντικαθιστοῦν καθ' ὀλοκληρία καὶ αὐτὸ τὸ πρόσωπο, τόσο ἡ ἔντασις τῆς ἀναμνήσεως εἶνε μεγάλη. Βλέπομε δὲ τότε ἀνθρώπους νὰ λατρεύουν τὰ πλεον ἄλλόκοτα ἀντικείμενα : ἕνα ὑπόδημα, ἕνα χερσόκτι, ὅτι δῆποτε ὑπόδημα ἢ χερσόκτι, ἀρκεῖ νὰ ἀνήκει εἰς τὸ ἄλλο φῦλο. Τὰ χρονικὰ τῆς ψυχοπαθολογίας ἀναγράφουν πολλὰ τέτοια παραδείγματα, ἕνα ἀπὸ ὁποῖα εἶνε καὶ ἡ περιπτώσις ἐκείνου ποῦ ἀγαποῦσε τοὺς σκούφους τῶν γραιῶν, διότι ὁ πρώτος ἐρωτικὸς του ὄργανος ἐπῆλθε κατὰ τύχη ἐπὶ παρουσίᾳ ἐνὸς παρομοίου σκούφου. Ἡ ἀντιζηλία, ἡ φιλοτιμία, τὸ πείσμα καὶ αὐτὸ τὸ μῖσος ἀκόμα, ἡμποροῦν νὰ ὀδηγήσων εἰς τὸν ἔρωτα. Ἡμποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅτι πολλὰ ἄτομα μισοῦν μέχρις ἔρωτος.

Τοὺς ψυχικοὺς παράγοντας δυναμοῦν καὶ ἰδανικεύουν περισσότερο οἱ κοινωνικοί. Αὐτοὶ ὁμῶς διαφέρουν ἀνάλογα μὲ τὴν ἀνάπτυξι τῆς κοινωνίας καὶ τὰς περιστάσεις, ποῦ ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐξέλιξι τῆς. Εἰς τοὺς ἀγρίους λαοὺς, ὅπου κάθε ἔθιμο ἔχει καὶ τὴν θρησκευτικὴν του καθιέρωσι, ὅπου ἡ ψυχικὴ κατάστασις εὐρίσκεται ἀκόμα εἰς τὰ σπάργανά της, οἱ κοινωνικοὶ παράγοντες εἶνε ὀλίγιστοι, ἀλλὰ δυνατοί. Ὁ ἔρωσ ἀποτελεῖται σχεδὸν καθ' ὀλοκληρία ἀπὸ τὸ γεννητικὸ ἔνστικτο, εἰς τὸ ὁποῖο μόλις καὶ δειλὰ δειλὰ τολμοῦν νὰ εἰσχωρήσων μερικαὶ ἰδέαι ἀποκρυσταλλωμέναι εἰς ἔθιμα. Αὐτοῦ ἐκλογὴ σχεδὸν δὲν ὑπάρχει· ὁ ἄγριος ἐπιζητεῖ κυρίως τὸ θηλυκὸ· προτιμᾷ βέβαια τὴν νέα ἀπὸ τὴν γραιά, ἴσως μάλιστα καὶ τὴν ἰσχνὴ ἢ πολύσαρκη, ἀλλ' ἡ προτίμησις αὐτὴ περιορίζεται εἰς χονδροειδῆ χαρακτηριστικὰ καὶ ἡ ἐκλογὴ δὲν

σταματᾶ εἰς ἓνα μοναδικὸ πρόσωπο, παρὰ ὅταν τὸ ἐπιβάλλουν τὰ ἔθιμα ἢ ἡ θρησκεία. Ἡ προτίμησις του εἶνε μᾶλλον ἀρνητικὴ γνωρίζει τί δὲν πρέπει νὰ ἀγαπᾶ καὶ δὲν τὸ ἀγαπᾶ.

Ὅσον ὁμως μία κοινωνία ἀναπτύσσεται, ὅσον ἓνας λαὸς ἐκπολιτίζεται, ὅσον αἱ ιδέαι του καὶ τὰ αἰσθήματά του πληθύνονται, τόσο νέοι παράγοντες προσθέτονται καὶ νέοι ἐρεθισμοὶ προκύπτουν. Ἡ θρησκεία, οἱ ἐπικρατοῦσαι ιδέαι, ἡ φιλοσοφία, αἱ ὠραῖαι τέχναι, ἡ ἐπιστήμη, ἡ φιλοσοφία, ἡ ἠθική, τὰ ἥθη, αἱ συνήθειαι, ὁ συρμὸς καὶ ἄπειρα ἄλλα εἰσέρχονται ἓνα ἓνα εἰς τὸν χορὸν καὶ προκαλοῦν νοοτροπίας, ποῦ προσθέτουν εἰς τὸν ἔρωτα νέα στοιχεῖα καὶ τοῦ δίδουν νέα μορφὴ καὶ διάπλασι. Εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς ἡ ἀντίληψις τοῦ ἔρωτος ἦτο ὀλοκληρωτικὰ θρησκευτικὴ ἢ δὲ κωδικοποιήσις του ἐπέβαλε ἀναλόγους ἀντιλήψεις καὶ συνηθείας. Καὶ εἰς ἡμᾶς ἀκόμα ἡ θρησκεία δὲν ἔμεινε ἀδιάφορη· ἔθεσε καὶ εἰς τὸν ἔρωτα τὴν σφραγίδα τῆς· τοῦ ἔδωκε ὀλίγον ἢ πολὺ, τὸ σῆμα, μὲ τὸ ὅποιο πρέπει νὰ παρουσιάζεται. Ἐξήτησε νὰ τὸν ἀποσπᾷσθαι ἀπὸ κάθε ὑλικὸν δεσμὸν, νὰ τὸν ἀνεβάσῃ ὀρθρὴν ὑψηλότερα, νὰ τὸν ἐξαγιάσῃ, δὲν ἐπέτιχε βέβαια, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξβιασθῇ ἡ φύσις, κατώρθωσε ὁμως νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ τὸν πεσιτισμὸν, νὰ τοῦ ἐμφυσήσῃ τὴν ιδέα τοῦ πόνου καὶ τῆς θυσίας, νὰ τὸν παραστήσῃ σὰν ἓνα ἀναγκαῖον βασανιστήριον, σὰν κἄτι κακὸν ποῦ πρέπει νὰ κρύπτεται, κατώρθωσε ἀπὸ ὑγειῆς ποῦ ἦτο, νὰ τὸν κάμῃ παθολογικόν. Τί ἄλλο βλέπει κανεὶς, εἰς τὰ ἀπομνημονεῖματά τῆς Ἁγίας Θρησκείας, παρὰ ἐξάψεις καὶ παραληρηήματα ἑνὸς ἀρρωστημένου ἔρωτος διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν; Ποῖος δὲν διακρίνει, εἰς τοὺς νεωτέρους φιλοσόφους, τὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῶν βάσεων ποῦ ἔθεσε ὁ Χριστιανισμὸς; Καὶ τοῦ Πλάτωνος ὁ ἔρως ἦτον ὠραῖος καὶ ὑψηλός, ἀλλ' ἦτον ἔρως ὑγειῆς, εὐθυμος, ποῦ ἀπεβλεπε εἰς τὴν τελειωτικὴν εὐτυχία, εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν σωματικῶν ἀπολαύσεων ἐξ ἴσου μὲ τῶν ἰδανικῶν τῆς ψυχῆς. Πόσον ὁ ἔρως τοῦ Schopenhauer

φαίνεται ισχνός και ἄρρωστος ἐμπρὸς εἰς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Πλάτωνος. Καὶ ὅμως ὁ πρῶτος θριαμβεύει· ἐπέβαλε τὰς ιδέας του εἰς τοὺς ποιητάς, καὶ τοὺς λοιποὺς καλλιτέχνας, εἰς ὀλόκληρο τὸ κοινόν, διότι ὅλοι ἦσαν προπαρασκευασμένοι ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν νοοτροπία.

Τὶ ἐπιρροὴ δὲν ἔχει ἐπίσης καὶ ὁ συρμός! Ἄν ἀντιπροσωπεύη πάντα μερικὰς ιδέας τῆς ἐποχῆς, πόσας ἄλλας νέας δὲν ἐπιβάλλει καὶ πόσας παλαιὰς προλήψεις δὲν ξεριζώνει! Διὰ τὰ μὴν ἔβγωμε ἀπὸ τὴν τωρινὴ ἐποχὴ, ποῖος ἤμπορε νὰ ἀρνηθῆ, ὅτι ἡ σημερινὴ γυναικεῖα ἐνδυμασία δὲν εἶνε πιστὴ ἔκφρασι τοῦ φεμινισμοῦ; Ἄποσκορακίζει σιγὰ σιγὰ τὴν σεμνότητα, ποῦ ἔθεωρεῖτο δίκαια ἢ ἄδικα, ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα γυναικεῖα στολίδια· ἡ γυμνότης της φέρει τὰ δυνατώτερα κτυπήματα εἰς τὴν αἰδῶ καὶ δίδει ἓνα θάρρος, εἰς τὸ ὅποιο εὐκόλῃ συνειθίζει καὶ ἀρέσκειται ἡ γυναῖκα. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ ἄνδρας ἀντικρούζοντας ἐλεύθερα, ὅτι πρὶν μὲ τόση ἐλπίσιν τοῦ ἐκρύπτετο, συνειθίζει ν' ἀποβλέπῃ περισσότερο καὶ ἀποκλειστικώτερα εἰς τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν ἀναμίσθητα ὁ σημερινὸς συρμός τείνει νὰ γυμνώσῃ τὸν ἔρωτα ἀπὸ τὰ ἰδανικά του καὶ νὰ τὸν πλησιάσῃ περισσότερο εἰς τὸ γεννητικὸ ἔνστικτον.

Ἐνας ἀκόμα ἀπὸ τοὺς μεγάλους κοινωνικοὺς παράγοντας εἶνε καὶ ἡ κατὰ καιροὺς ἀντιλήψις τῆς ὠραιότητος. Κάθε φυλὴ κάθε λαός, καὶ ἐν μέρει κάθε ἄτομον ἔχουν καὶ ἰδιαιτέρα ιδέα τῆς καλλονῆς. Ἡ Ἀφροδίτη τῶν Ὀττεντότων δὲν ἔχει καμμιά ὁμοιότητα μὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ πρότυπον τοῦ κάλλους τῶν Ρώσων δὲν εἶνε τὸ ἴδιον μὲ τῶν Γάλλων ἢ τῶν Ἰαπώνων. Ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχὴ ἔχει τὸ ἰδανικόν της, τὸ ὅποιο ἀλλάζει ἀνάλογα μὲ τὰς ἀντιλήψεις, ποῦ ἐπικρατοῦν καὶ τὰ νέα ἔθιμα ποῦ ἐπέρχονται. Ἡ ρομαντικὴ ποίησις ἐπέβαλε, δι' ἓνα ἄρκετὸ διάστημα, μίαν ὠραιότητα ἀσθενικὴ καὶ σχεδὸν ἐτοιμοθάνατη· εὐμορφὴ ἔθεωρεῖτο ἐκεῖνη μόνον, ποῦ ἦτο ἰσχνή, χλωμὴ καὶ κοκκαλιάρα, ἐκεῖνη ποῦ

εφαίνετο αποκαμωμένη από την ζωή, πού ἀμέριμη και ἡσυχῇ ἐπλησίαζε, μὲ βῆμα ἀδιάφορο, τὸ χεῖλος τοῦ τάφου. Τώρα μὲ τὴν ἐπικράτησι τῶν φεμινιστικῶν ἰδεῶν, ἡ ἀντίληψις τῆς ὠραιότητος ἤλλυξε. Ἡ καλλονὴ σήμερα συνίσταται περισσότερο εἰς τὴν ἔκφρασι παρὰ εἰς τὰς γραμμάς. Ἡ ζωηρὰ καὶ κάπως αὐθάδης φυσιογνωμία, τὸ ἀνοικτὸ καὶ ἠλικρινές χαμόγελο, ἡ προκλητικὴ καὶ εὐγλωττὴ λάμψις τῶν ματιῶν, ἡ ἀνδρικῶς ἀφελῆς ἀλλὰ πάντα χαριτωμένη στίσις, ἀρέσκουν πολὺ περισσότερο, ἀπὸ τὴν ἀδέκιστο κανονικότητα τῶν γραμμῶν. Μία γυναῖκα, μὲ ὅλα τὰ κλασικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὠραιότητος, θαυμάζεται σήμερα ἀλλὰ δὲν ἀγαλᾶται· οἱ περισσότεροι τὴν εὐρίσκουν ὠραία ἀλλὰ κρύα, καὶ ἡ φράσις αὐτῆ, εἶνε πιστὴ εἰκόνα τῆς συγκρούσεως τῶν αἰσθημάτων μετὰ τὰς ἰδέας μας. Θαυμάζομε διότι ἡ ἀνατροφὴ, πού ἐλάβαμε, μᾶς ἔμαθε νὰ θεωροῦμε ἰδεώδη, αὐτὴ τὴν καλλονή, δὲν ἀγαποῦμε ὁμῶς διότι τὰ αἰσθημάτων μας δὲν εἶνε πλέον τὰ αὐτὰ. Ἡ Ἀσπασία πού ἐξετρέλανε ἀνθρώπους σὰν τὸν Περικλῆ καὶ τὸν Σωκράτη, δὲν θὰ εἶχε ἴσως σήμερα μεγάλη πέροςσι καὶ ἀμφιβάλλω ἂν ἡ ὠραία Ἐλενη θὰ ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ ἀφορμὴ καὶ τῆς πλέον ἀνωδύνου μονομαχίας.

Ἡ ἔρως δὲν εἶνε λοιπὸν παρὰ τὸ γεννητικὸ ἔνστικτο, στολισμένον καὶ κρυμμένον κάτω ἀπὸ διάφορα ἄλλα πρόσθετα αἰσθημάτων. Ὅσον αὐτὰ εἶνε εὐγενῆ καὶ ὠραία τόσον ὑψηλὸς γίνεται καὶ ἐκεῖνος· ὅταν εἶνε ποταπὰ καὶ ἐλεεινὰ αὐτὸς πίπτει καὶ ἀσχημίζει. Ὅτιως ἡ ἵξιὰ ρίχνει τὰ ρίζας τῆς εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἔχει ἀνάγκη νὰ προσκολληθῆ εἰς ἄλλα φυτὰ καὶ δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μὲν τὰς ὕλας, πού χρειάζεται διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν θρέψι τῆς, εἶσι καὶ ὁ ἔρως εἶνε ἓνα βλάστημα κατὰ τὸ ἡμισυ παρσίτοι, πού ἔχει τὰ θεμέλιά του εἰς μία ὀργανικὴ λειτουργία, εἰς τὴν ὁποῖα χρεωστεῖ τὴν ὑπαρξί, ἀλλ' εἶνε ὑποχρεωμένος, ὅσο ἀναπτύσσεται, νὰ ψάχῃ νὰ εὐρίσκῃ καὶ νὰ προσκολλᾶται εἰς ἄλλα αἰσθημάτων καὶ ἰδέας ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀντλεῖ τὴν δύναμι καὶ ὠραιότητά του.

Εἰς τὸν ἔρωτα λοιπὸν ἔχομε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν καὶ τὴν ἰδέαν τῆς, ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅλους τοὺς λοιποὺς παραγοντας. Οἱ τελευταῖοι αὐτοί, ἐρεθιζόμενοι ἐξυπνοῦν τὴν ἰδέαν, ἢ ὁποία θέτει εἰς κίνησιν τὴν λειτουργίαν. Οἱ ἐρεθισμοὶ διὰ νὰ φθάσουν ἀπὸ τοὺς παράγοντας εἰς τὴν ἰδέαν καὶ ἀπ' αὐτὴν εἰς τὴν λειτουργίαν, πέρνουσιν λεωφόρους, δρόμους, δρομίσκους, καὶ μονοπάτια, ποῦ ἢ φύσις ἢ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι σιγὰ σιγὰ ἀνοίξαμε δι' αὐτὸ τὸ σκοπὸν. Ὅσο τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἶνε περισσότερα, τόσο εὐκόλα οἱ ἐρεθισμοὶ φθάνουν εἰς τὸν προορισμὸν τῶν, καὶ πάλι, ὅσο ἢ λειτουργία εἶνε εὐερέθιστη τόσο εὐκολώτερα τίθεται εἰς κίνησιν.

Ἄλλοτε οἱ ἐρεθισμοὶ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴν λειτουργίαν ἢ ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς, καὶ διεγείρουσιν τοὺς παράγοντας· ἔτσι ὑπάρχει μία συνεχῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀλληλογραφία ἀναμεταξύ τῶν, τὴν ὁποία δὲν χαλαρώνει παρὰ ἢ κούρασις. Ἡ τακτικὴ καὶ ἀδιάκοπη ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπιστολῶν καὶ εἰδήσεων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐαισθησίαν τῆς λειτουργίας καὶ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ὄταν ἢ λειτουργία εἶνε ὀκνη χροιάζοντα περισσότερα κεντήματα, περισσότεροι ἐρεθισμοὶ διὰ νὰ τὴν ἐξυπνήσουν· ὅταν τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἶνε ὀλίγα, ἢ οἱ δρόμοι χαλασμένοι, οἱ ἐρεθισμοὶ κάμνουν γῦρο, πέρνουσιν ἄλλους δρόμους μακροτέρους καὶ ἐπομένως, ἢ κουράζονται καὶ φθάνουν ἐξαντλημένοι. ἢ ξεθυμαίνουν καὶ σταματοῦν εἰς τὴν μέση χωρὶς νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἐντολήν τῶν. Διὰ νὰ ἔλθῃ λοιπὸν ἓνας ἄνδρας εἰς φιλικὰς σχέσεις μὲ μία γυναῖκα, χωρὶς νὰ παραχωθῇ ἢ ἰδέαν τοῦ ἔρωτος, οὔτε εἰς τὸν ἓνα οὔτε εἰς τὴν ἄλλην, πρέπει, ἢ καὶ ἢ ἰδέαν νὰ εἶνε βαρυνκίνητη, ἢ αἱ συγκοινωνίαι δύσκολαι. Εἰς τὴν γυναῖκα εἶνε κάπως εὐκόλο, διότι ἀπαντῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστο καὶ τὰ δύο εἰς διαφόρους βαθμοὺς· εἰς τὸν ἄνδρα ὁμοῦ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον· διότι, εἴτε ἐκ φύσεως, εἴτε ἐξ αἰτίας τῆς ἀνατροφῆς του, ἢ φυσικὴν λειτουργίαν του εἶνε πλέον εὐκολοκίνητη καὶ οἱ ἐρεθι-

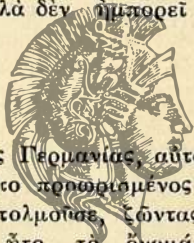
σμοί του έντονώτεροι. Μόλα ταῦτα, ὑπάρχουν πολλὰι περιστάσεις, ποῦ εἰς τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο φῦλο, μιά τέτοια φιλία καταντᾶ δυνατή.

Δέν εἶνε σπάνιο νά βλέπωμε πρόσωπα προχωρημένης ηλικίας, ποῦ νά συνδέονται μὲ καθαρά φιλία. Ἐδῶ ἡ λειτουργία ἔχει παύσει καὶ ἡ ἰδέα ἔχει πάθει ἀπὸ τελειωτικὴ ἀτροφία. Καὶ εἰς τὰ γεροντικὰ ἀκόμα ἀνδρόγυνα, τὸν ἔρωτα διαδέχεται ἡ φιλία, ὅταν δέν εἶνε ἡ ἀπέχθεια ἢ τὸ μῖσος· ὁ ἔρωσ ποῦ, τυχόν, ἔτρεφαν ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλο, σιγὰ σιγὰ ἤλθε εἰς ἀποσύνθεσι καὶ, ὅταν ἔφθασε ἡ σωματικὴ κατάρπτωσις, ἤθερε τὰ διάφορα αἰσθήματα, ποῦ τὸν ἀπετέλουν, σχεδὸν ἐλεύθερα καὶ ἀνεξήγητα, ἔτοιμα νά ἀναλάβουν τὴν ὑπαρξί των, τὸ καθένα διὰ λογαριασμό του. Αἱ σχέσεις τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε ἀθῶαι, διότι οὔτε ἡ λειτουργία ἀκόμα ἤρχισε, οὔτε αἱ συγκοινωνίαι ἀπεκατεστάθησαν. Εἰς τὴν περίπτωσι τῆς μητέρας καὶ τοῦ υἱοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, ἡ λειτουργία δέν εἶνε βλαμμένη, ἀλλ' ἐφράχθησαν οἱ δρόμοι. Ἐστήθη ἓνα τεῖχος ὑψηλό, ποῦ ἐμποδίζει κάθε συγκοινωνία τὸ τεῖχος τῶν θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων, τῶν ἀκατανικήτων συνθησιῶν καὶ τῶν ἐπιτακτικῶν αἰσθημάτων. Εἰς τὰς σχέσεις αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος οὔτε κἂν ἀναφαίνεται, διότι κανένας ἐρεθισμὸς δέν φθάνει ἔως εἰς αὐτή.

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων, ἀπὸ ἰδiosisυγκρασία, τὸ νευρικὸ σύστημα ἐρεθίζεται δύσκολα, ἀπαιτεῖ μεγάλη δόσι ἐνεργείας διὰ νά τεθῆ εἰς κίνησι. Εἶνε οἱ κρῦοι, οἱ ψυχροαίματοι, ἐκεῖνοι ποῦ δέν συγκινοῦνται εὐκολα, ποῦ περνοῦν ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν ζωὴ ὡς θεαταὶ μᾶλλον παρὰ ὡς δράσται. Δέν εἶνε καθ' αὐτὸ ἀναίσθητοι· αἰσθάνονται σπάνια, ἀλλὰ βαθειά, χωρὶς ἐξάψεις ἢ ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις, χωρὶς ἐπιπολαίους συγκινήσεις, τὰ αἰσθήματά των ὁμως, ὅταν ἐξεγερθοῦν, ἔχουν μεγάλη ὀρμητικότητα, λαμβάνουν τέτοιας διαστάσεις, ὥστε πνίγουν ὅλα τὰ ἄλλα

καὶ κατανοῦν ἀνεξάρτητα· κυριεύουν ὀλοκληρωτικὰ τὸν ὄργανισμό καὶ ζοῦν μόνα χωρὶς νὰ ὑποφέρουν τὴν παρουσίαν κανενὸς ἄλλου. Ἡ ὁ ἔρως, ἢ τὸ μῖσος, ἢ ἡ φιλία· ποτὲ ὁμως τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μαζὺ. Εἰς ἄλλους πάλι ἡ ὀργανικὴ λειτουργία ξεκινᾷ δύσκολα, ἀλλ' ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος ἔχει μεγάλην ἔντασι· τὸ ἐλάχιστο αἰσθημα, ἢ παραμικρὰ συγκινήσεις τὴν ἐξυπνᾷ· ἀλλ' αὐτὴ δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐρεθίσῃ τὴν λειτουργίαν, παρὰ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις. Εἰς τέτοια ἄτομα ὁ ἔρως λαμβάνει μορφή μᾶλλον πνευματικὴ, μένει ὑψηλὸς καὶ εὐγενής· ὅταν φθάσῃ εἰς ἓνα σημεῖο, καταντᾷ παθολογικὸς· ὁ Emile Laurent ἀναφέρει ἓνα νέο, ποῦ ἦτον ἐρωτευμένος μὲ ἓνα ἄστρο. Αὐτοὶ εἶνε οἱ ἰδεαλισταί, ἢ οἱ αἰώνιοι ἐρωτόληπτοι, ποῦ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀντικρίσουν γυναῖκα χωρὶς νὰ τὴν ἐρωτευθοῦν· ὁ ἔρως τῶν ἐγκλείει πλείστα ὅσα στοιχεῖα τῆς φιλίας, ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ μετατραπῇ εἰς καθαρὰ φιλία.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς Γερμανίας, αὐτοκτονοῦσε, τὸ 1904, ἓνας νέος 23 ἐτῶν, ποῦ ἦτο προωρισμένος νὰ ἀποκτήσῃ φήμη, τὴν ὁποία ποτὲ δὲν θὰ ἐτολμοῦσε, ζῶντας, νὰ ὄνειρευθῇ. Ὁ Ὀθων Weininger, αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομά του, ἄφινε, μετὰ θάνατο, ἓνα ἔργο, ποῦ ἐπέσυρε τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν εἶχε πλείστας ἐκδόσεις. Ἐπιτιμοφορεῖτο «τὸ φύλο καὶ ὁ χαρακτήρ» ἦτο δὲ ἓνα τρομερὸ κατηγορητήριον ἐναντίον τῆς γυναικός· Ἀνάμεσα εἰς τὰς πολλὰς ἀλλοκότους καὶ ἐξωφρενικὰς ἰδέας του, ποῦ ἔχουν τὴν πηγὴν τῶν εἰς τὸν Schopenhauer καὶ τὸν Τολστόη, εὐρίσκονται καὶ μερικαὶ ἄλλαι ποῦ εἶνε ὀρθαί ἢ πρωτότυποι. Μία ἀπὸ τὰς τελευταίας εἶνε καὶ ἡ ἐξῆς. Ὅταν ὀμιλοῦμε περὶ γυναικός, τὴν φανταζόμεθα σὰν κάτι ἰδιαιτέρο καὶ χωριστὸ ἀπὸ τὸν ἄνδρα· μὲ ἄλλους λόγους λαμβάνομε πάντα ὑπ'

ὄψι τὴν ἀπόλυτο γυναῖκα καὶ τὸν ἀπόλυτο ἄνδρα· αὐτοὶ ὁμως δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν φύσιν· τὰ φύλα δὲν εἶνε τόσο διηρημένα καὶ χωριστά, ὅσον νομίζομε, καὶ ἀκόμα ὀλιγώτερο ἀντίθετα τὸ ἓνα πρὸς τὸ ἄλλο. Εἰς κάθε ἄτομο συγχωνεύονται, ἀνακατεύονται, συνυπάρχουν εἰς διαφόρους ἀναλογίας. Ἐνας ἄνδρας δὲν εἶνε ποτὲ καθ' ὀλοκληρία καὶ ἀποκλειστικῶς ἄνδρας· ἔχει πάντα μέσα του καὶ μία δόσι γυναικός, μικρὰ ἢ μεγάλη· τὸ ἴδιο καὶ ἡ γυναῖκα. Διὰ τοῦτο βλέπομε ἄνδρας, ποῦ ἔχουν τὰ φυσικά, τὴν νοοτροπία, τὰ αἰσθήματα ἢ τὰς ὁμέξεις τῆς γυναικός, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, γυναῖκας, ποῦ πλησιάζουν περισσότερο εἰς τὸν ἄνδρα, παρὰ εἰς τὸ φύλο, ποῦ ἀνήκουν.

Ἐναλόγους παρατηρήσεις μεταξὺ τῶν ζώων καὶ προπάντων τῶν ἐντόμων, ἡ ἐπιστήμη εἶχε καταχωρήσει πρὸ πολλοῦ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς. Τὴν θεωρία ὁμως ἐπέξετεινε καὶ οἰκοδόμησε ὁ Weininger. Ἐπειτα δὲ ἀπ' αὐτὸν ἡ πειραματικὴ ἐπιστήμη ἐπιστοποίησε ἐν μέρει τὸ γεγονός καὶ ἡ ψυχολογία τὸ ἐπεκύρωσε. Ἡ θεωρία αὕτη θέτει εἰς νέας βάσεις ὀλόκληρο τὸ γυναικεῖο ζήτημα, τὸ ὁποῖο πρὸς νῦν ἀναθεωρηθῆναι καὶ εἰς τὰς μικροτέρας ἀκόμα λεπτομερείας του.

Κατὰ τὴν θεωρία λοιπὸν αὕτη, ἓνας ἄνδρας, ὡς ὑποθέσωμε, κατὰ τὰ τρία τέταρτα γυναῖκα, θὰ ἔχει μία φυσικὴ κλίσι πρὸς ἐκείνη τὴν γυναῖκα, ποῦ θὰ εἶνε περισσότερο γυναῖκα. Ἡ δὲ κλίσις αὕτη δὲν θὰ περικλείει τίποτε τὸ ἐρωτικόν· θὰ εἶνε ἀπλή συμπάθεια ἢ φιλία καθαρὰ, χωρὶς καμμία ὑστεροβουλία. Κατὰ βάθος θὰ εἶνε φιλία γυναικός πρὸς γυναῖκα. Τέτοια παραδείγματα ὑπάρχουν ἀρκετὰ.

Ἐάν τῶρα ἀφήσωμε κατὰ μέρος τὰ ἄτομα καὶ ἔλθωμε εἰς τὰς ομάδας, ἂν ἐξετάσωμε τὸ ζήτημα, ὅπως παρουσιάζεται εἰς

διαφόρους φυλάς ἢ λαούς, θὰ ἀπαντήσωμε τὸ ἴδιο πρᾶγμα· θὰ εὕρωμε φυλάς, ποῦ εἶνε φυσικά ζεσταί, καὶ ἄλλας, ποῦ εἶνε φυσικά κρύαι.

Δὲν ἤξεύρω ἂν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς διακριτικὸ σημεῖο τῆς φυλῆς, ἢ ὡς συνέπεια τοῦ κλίματος· τὸ βέβαιο ὁμως εἶνε, ὅτι εἰς τοὺς περισσοτέρους βορείους λαοὺς ἀπαντᾷ κανεὶς μία βραδεία ἀντίδρασι εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐρεθισμούς, μία ἀνικανότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἰς τὸ νὰ ἀποκρίνεται εὐκόλα καὶ ἀμέσως. Ἀπ' αὐτὸ ἴσως προέρχεται καὶ κάποια ψυχρότης εἰς τὸν ἔρωτα. Ἄν λάβωμε ὡς παράδειγμα τὸν Σκανδιναυό, τὸν Ὀλλανδό, τὸν Ἄγγλο καὶ ἐν μέρει τὸν Γερμανό, θὰ ἰδοῦμε ὅτι, μολονότι ἔχουν τὴν ἰδίαν ἐπάνω κάτω ἀνατροφή καὶ περνοῦν τὴν ἰδίαν ζωὴν μὲ τὸν Γάλλο ἢ τὸν Ἰταλό, διαφωνοῦν ἀπ' ἄκρο εἰς ἄκρο εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἔρωτος. Εἰς τοὺς πρώτους ὄχι μόνον ἡ φυσιολογικὴ λειτουργία εἶνε ἀργολήθη, ἀλλὰ καὶ οἱ δρόμοι ποῦ πέρνουν οἱ ἐρεθισμοὶ εἶνε διαφορετικοί. Τὸ στενὸ καὶ δύσκολο μονοπάτι ποῦ ὑπάρχει εἰς τὸν Ἄγγλο γίνεται εὐρεία λεωφόρος εἰς τὸν Ἰσπανό ἢ τὸν Ἕλληνα. Εἰς τοὺς βορείους λαοὺς ὁ ἐρεθισμὸς κάμει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστο μεγάλο γῦρο καὶ σταθμεύει εἰς κέντρα ποῦ δὲν ὑπάρχουν εἰς τοὺς μεσημβρινούς. Διὰ τοῦτο ἢ συχνὰ ὁ ἔρως γίνεται ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν, ἢ ὁ δυνατότερος ἐρεθισμὸς δὲν εἶνε κάποτε ἱκανὸς νὰ ἐξυπλίσῃ τὸν ἔρωτα.

Εἰς τὰ χωρία τῆς Φινλανδίας ὑπάρχει ἓνα περίεργον ἔθιμον. Εἰς κάθε σπῆτι εὐρίσκεται μία ἰδιαιτέρα αἴθουσα, ποῦ χρησιμεύει ὡς λουτρό. Ἀφοῦ τὴν θερμάνουν ὑπερβολικά, οἱ χωρικοὶ εἰσέρχονται μέσα εἰς αὐτήν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀνακατωμένοι, γυμνόνονται καὶ ὅταν ἰδρῶσουν καλά, ἀρχίζουσι νὰ κτυποῦνται μὲ ράβδους ἀπὸ κλιόνους ἰτιάς. Ἐπειτα, διὰ νὰ φέρουν τὴν ἀντίδρασιν, τρέχουσι ἐπάνω εἰς τὰ χιόνια τῆς πλατείας τοῦ χωριοῦ, γυμνοὶ ὅπως ἦσαν, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἐλαχίστην ἐντροπὴν, χωρὶς νὰ

προξενούν καμμία ἀγανάκτησι καί, τὸ περιεργότερον, χωρὶς νὰ συμβαίῃ οὔτε τὸ ἐλάχιστο ἐπεισόδιο. Εἰς τὴν Νορβηγίαν ὑπάρχει ἓνα εἶδος Πανεπιστημίων διὰ τοὺς χωρικοὺς, ὄπου, νέοι καὶ νέαι ἀπὸ δέκα ὀκτὼ ἕως εἴκοσι ἐτῶν, διδάσκονται τὰ στοιχεῖα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῆς φιλολογίας καὶ τῆς Νορβηγικῆς ἱστορίας. Τὰ μαθήματα διαρκοῦν ἕξ μῆνας καὶ ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς εἶνε ἀραιὸς καὶ αἱ συγκοινωνίαι δύσκολαι, τὰ πανεπιστήμια αὐτὰ εἶνε καὶ οἰκοτροφεῖα. Οἱ φοιτηταὶ καὶ αἱ φοιτήτριαι διατῶνται ἐκεῖ ἀπὸ κοινοῦ καὶ ζοῦν δίπλα δίπλα χωρὶς ποτὲ νὰ σημειωθῇ τὸ παραμικρὸ σκάνδαλο. Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ πρὸ πάντων τὴν βόρειον Ἀμερικὴν τὰ μικτὰ σχολεῖα, ὅπου συχνάζουν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ἕως τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, εἶνε συνηθέσιατα.

Εἰς τὰ μεγάλα λύκεια τῆς Oxford καὶ Cambridge τὰ ἦθη, αἱ συνομιλίαι καὶ ἕως εἰς ἓνα βαθμῶν, αἱ σχέψεις τῶν μαθητῶν εἶνε ἀθῶαι· εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὰς διασκεδάσεις τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν φοιτητῶν, ἡ γυναῖκα κάπου κάπου μόνον ἀναφαίνεται καὶ τὸ ποτὸ ἔχει πολὺ μεγαλειτέρα προτιμήσι. Οἱ νέοι ἐπιδίδονται εἰς τὰ διάφορα γυμνάσια, τὸ tennis, τὸ football, τὰς λεμβοδρομίας ἢ τὴν μονομαχίαν καὶ μόνον ἀργὰ στρέφουν τὸν νοῦ τῶν εἰς τὴν γυναῖκα. Τότε ἀκόμα ὁ κατοικὸς τῶν βορείων χωρῶν δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν φυσικὴν καλλονήν, ἀλλ' εἰς τὰ ἠθικὰ προτερήματα· ζητεῖ ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του αἰσθήματα τρυφερότητος καὶ συμπαθείας, προσόντα πνευματικὰ καὶ ὄχι σωματικὰ θέλητρα ἢ λάγνους προκλήσεις. Ἡ καλλονὴ βέβαια δὲν τὸν ἀφίνει ἀδιάφορο· τὴν θαυμάζει καὶ τὴν αἰσθάνεται βαθύτερα, ἢν ὄχι περισσότερον, ἀπὸ τὸν μεσημβρινό, ἀλλὰ δὲν τὴν θεωρεῖ παράγοντα ἀπαραίτητο τῆς εὐτυχίας του καὶ δὲν ἐξαρτᾷ ἀπ' αὐτῆς τὰς κλίσεις καὶ συμπαθείας του. Τὰ ἰδανικὰ του στρέφονται ἄλλοι, ὁ ἔρωσ του εἶνε πλέον πνευματικὸς, ἄσυγκριτὸς ὀλιγώτερον δεμένος μὲ τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν.

Και τούτο εινε σινέπεια τῆς ψυχρότητός του. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τοῦ εἶνε δυνατὸ νὰ συνεργάζεται μετὴν γυναῖκα διατηρῶντας τὸ ἴδιο χροῦ αἷμα και τὴν ἴδια ἀδιαφορία ὅπως μετὰ ἕνα ἄνδρα, νὰ συζητῇ, ὀλοκλήρους ὥρας, ἕνα ζήτημα ἐπιστημονικόν, φιλοσοφικόν ἢ κοινωνικόν, χωρὶς νὰ τοῦ ἐπέλθῃ ἡ παραμικρὰ κακὴ ἰδέα, νὰ εἶνε μέλος ἑταιρειῶν, ποῦ συμπεριλαμβάνονται και γυναῖκες, χωρὶς ποτὲ νὰ σκανδαλισθῇ ἡ φαντασία ἢ νὰ μολυνθῇ ἡ σκέψις του Δι' αὐτὸ τὸν λόγο, Κυρίαι και Δεσποινίδες ἡμποροῦν νὰ ἔχουν εἰλικρινεῖς και πιστοὺς φίλους, ποῦ δέχονται ἐλεύθερα εἰς τὸ σπῆται των, μετὰ τοὺς ὁποίους ἀλληλογραφοῦν ἢ ἐξέρχονται εἰς τὸν δημόσιον περίπατον χωρὶς νὰ κινήσουν τὴν περιέργειαν ἢ νὰ ἐγείρουν τὴν ὑποψίαν. Ἡ ἀληθινὴ φιλία μεταξὺ ἀνδρῶν και γυναικῶν εἶνε εἰς αὐτοὺς τοὺς λαοὺς συχνότατη.

Ἄπ' ἐναντίας εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς μεσημβρινὰς φυλάς, καθὼς και εἰς ἡμῖς τοὺς Ἑλληνας, ὁ ἔρωσ ἔχει ἀποκλειστικὴ ἀφειρηγία του τὰς αἰσθήσεις. Δι' ἡμῖς ἡ σωματικὴ καλλονὴ εἶνε τὸ πῖν' αὐτὴ μόνη μῖς συγκινεῖ και αὐτὴ ζητοῦμε νὰ ἀπολαύσωμε. Τὰ ἄλλα προσόντα εἶνε δευτερεύοντα, εἶνε στολιδία ἐπεισοδιακά, ποῦ προσθέτουν μικρὰ πρῶγματα εἰς τὴν γυναῖκα. Τόσο δὲ εἴμεθα ταπεινοὶ δούλοι τῶν αἰσθησεῶν μας, ὥστε ἀπ' αὐτὰς ἐξαρτῶμε σχεδὸν κάθε δρῶσι μας και εἰς αὐτὰς βάζομε τὸ κέντρο τῆς ἐνεργείας μας. Ἄπὸ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν μας ἕως τὸ ἀκρότατον σημεῖον τῆς ἀνδρικήσ και κῆποτε παρὰ πέρας, μὰ ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας φροντίδας μας εἶνε ἡ γυναῖκα, ἢ μῆλλον ἡ ἡδονή, ποῦ ἡμπορεῖ νὰ προμηθεύσῃ. Εἰς τὸ Ταῖτί, ἂν δὲν μετὰ ἀπατῆ ἢ μνήμη, τὰ σχολεῖα εἶνε κοινὰ· σιγνάζονται ἀπὸ παιδιὰ ἐξ ἕως δώδεκα ἐτῶν, και τῶν δύο φύλων ἔ'λοιπὸν ὅλα των σχηματίζουσι ζεύγη, ποῦ εἶνε ἀνδρόγυνα εἰς ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεωσ· οἱ δὲ Ἰησοῦται, ποῦ ἴδρυσαν τὰ σχολεῖα, μετὰ ὅλας τὰς προσπαθείας των, ἐστῆθη ἀδύνατον νὰ ἐμποδίσουν αὐτὴν τὴν συνήθειαν εἰς τὴν ὁποίαν, θέλοντας και μῆ, ὑπεχώρησαν. Εἰς τὴν

Γαλλία όταν, πρὶν ἀπὸ μερικά ἔτη, ἐσυστήθη ἓνα τέτοιο κοινὸ σχολεῖο, κατὰ τὸ ἀμερικανικὸ σύστημα, ἐσηκώθη τόση κατακραυγή, ὥστε ὁ ἰδρυτὴς του ἔπεσε μάρτυρς. Τὸ γαλλικὸ κοινὸ δὲν ἤμποροῦσε νὰ καταλάβῃ, οἱ εἶνε δυνατὸ νὰ συζοῦν ἀγόρια καὶ κορίτσια, χωρὶς νὰ γεννηθοῦν σκανδαλωδῆ ἐπεισόδια.

Καὶ εἶχε δίκαιο. Ἀπὸ τὰ θρανία τοῦ σχολείου ὅπου τριβόμε τὰ πρῶτα μας πανταλονάκια, αἱ ἡδυπαθεῖς σκέψεις μᾶς συνταράζουν. Τὸ κύριο καὶ σύνηθες θέμα τῆς ὀμιλίας τῶν ἐφήβων μας εἶνε ἡ γυναῖκα καὶ τὰ τραγούδια τῶν φοιτητῶν μας εἶνε γεμάτα ἀπὸ ἐρωτικὰ ἐπεισόδια καὶ ἐμπαθεῖς ἐκφράσεις. Ὅταν δὲ ἀργότερα κατέβωμε εἰς τὴν παλαιότερα τῆς ζωῆς καὶ ἀρχίσωμε τὸν τραχὺ καὶ ἀδυσώπητο ἀγῶνα τῆς ἐπικρατήσεως, τὸ μύχιό μας ἐλατήριό εἶνε πάλι ἡ γυναῖκα. Κοπιάζομε, στερούμεθα, σκοτονώμεθα διὰ νὰ κάμωμε χρήματα καὶ ὁ πλοῦτος μας ἔχει σκοπὸ τὴν ὕλική ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς. Τί εἶνε ὅμως ἡ ζωὴ χωρὶς τὴν γυναῖκα; Ὅνειρονόμεθα δόξας καὶ τιμὰς καὶ ὑψηλὰς κοινωνικὰς θέσεις. Εἰς τί μᾶς χρησιμεύουν ὅμως, ἂν δὲν εἶνε δίπλα ἡ γυναῖκα διὰ νὰ μᾶς θαυμάσῃ καὶ νὰ μᾶς ἀγαπήσῃ, ἡ γυναῖκα ποῦ εἶνε ὠραία, χαριτωμένη καὶ κομψή;

Εἰς τὰς συναναστροφάς μας, μεταξὺ ἀνδρῶν, χάνομε εἰς ὅποιον δὴποτε συνομιλία ἐρωτικούς ὑπαινιγμούς· ὅταν δὲ παρευρίσκονται καὶ γυναῖκες, πάντα ἡ ὠραιότερα εἶνε περιτριγυρισμένη, ποιὲ ἢ εὐφυστέρα ἢ ἡ καλή. Μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρίσωμε μία Κερία ἢ Δεσποινίδα ἀπὸ τὴν γεννητικὴ τῆς ἐνέργεια καὶ νὰ τὴν θεωρήσωμε, ὡς ἀπλὸ ἄτομο, ποῦ ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἄλλο προορισμὸν παρὰ τὴν ἡδονή. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰς ἀθωότερας σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φίλων, εἰσέρχεται ἡ καχυποψία καὶ ἡ κακολογία πέρνει καὶ δίνει. Ἡ ποίησις καὶ ἡ φιλολογία μας δὲν ἔχουν σχεδὸν ἄλλο ἀντικείμενον ἀπὸ τὸν ἔρωτα· τὰ δὲ μυθιστορήματα καὶ δράματα ἀφοῦ ἐξεκοσκίνησαν ὅλας τὰς δυνατὰς περιπτώσεις τῆς ἐρωτικῆς συμπτωματολογίας καὶ τῆς μοιχείας, κατατρίβονται εἰς τὸ ἐξαντλη-

μένο αυτό θέμα, χωρίς να τολμοῦν να τὸ ἀλλάξουν. Ὁλη ἡ τριγυρινή μας κοινωνική ζωὴ ὑπενθυμίζει καὶ ἀποθεώνει τὸν ἔρωτα.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλεύτερα ἀτυχήματα τῆς γυναικὸς εἶνε, ὅτι ὁ πολιτισμὸς εἶχε τὴν κοιτίδα του εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ ἡδυπάθεια τῶν φυλῶν ποῦ ἐκατοίκουν αὐτὰ τὰ μέρη, ἔφερε ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς τὴν ἐξέλιξί της. Θεωρηθεῖσα, ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, ὄργανο ἡδονῆς καὶ σχεδὸν μόνο ἡδονῆς, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο ποῦ τῆς ἐχαράχθη καὶ νὰ ὑποστῇ ὅλας τὰς συνεπείας αὐτῆς τῆς ἀντιλήψεως. Ἀποτέλεσμα φυσικὸ τῆς πρωτογόνου καταστάσεως τῶν λαῶν, ἡ ἰδέα αὐτὴ ὑπῆρξε γενική, ἀλλ' εἰς τοὺς βορείους λαοὺς δὲν εὔρε εἶδος γόνιμο, δὲν ἐμεγάλωσε οὔτε ἐπεξετάθη, ὅπως εἰς ἡμῶν· ἔμεινε στάσιμη, σιγὰ σιγὰ ἐχαλαρώθη καὶ τώρα περιορίζεται εἰς τὰ φυσικά της ὄρια. Ὁ φεμινισμὸς, πολὺ πρὶν ἀκόμα βαπτισθῆ μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἀνεπτύχθη ἐλεύθερα, χωρὶς μεγάλας ἀναστολάς, καὶ μία ἀπὸ τὰς συνεπείας του ἦτο ἡ ἀνωτέρα κοινωνικὴ ἀνάπτυξις, ποῦ εὕρισκομε εἰς αὐτοὺς τοὺς

λαοὺς.

Εἰς τὸν μεσημβρινὸν κόσμον, ἀπ' ἐναντίας, ὁ ὄγκος τῆς ἀνατολικῆς ἀντιλήψεως, μὲ τὸν καιρὸ, ἐμεγάλωσε καὶ τώρα πιέζει τρομακτικὰ τὴν γυναῖκα. Αἱ ἐλευθερίαι ποῦ ἀποσπᾶ ὀλίγο κατ' ὀλίγον, μὲ τὴν βία ἢ τὸν δόλο, εἶνε μισαὶ καὶ κουρελιασμέναι· μολονότι δὲ κατόρθωσε, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς κόπους, νὰ ἀναλάβῃ κάποιαν κοινωνικὴν δρασίαν, ἀπομένει πάντα δεσμίαν καὶ προχωρεῖ δύσκολα. Ἡ γυναῖκά μας δυστυχῶς δὲν ἐλησμόνησε ἀκόμα, ὅτι εἶνε ὄργανο ἡδονῆς καὶ ἐννοεῖ νὰ ἐκτελῇ εὐσυνεϊδήτα, παρὰ πολὺ εὐσυνεϊδήτα τὰ καθήκοντα ποῦ ἡ ἀντίληψις αὐτῆ τῆς ἐπιβάλλει. Μὲ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἡ φιλία μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἔξω ἀπὸ ὀλίγας ἀτομικὰς ἐξαιρέσεις, εἶνε πολὺ δύσκολη, ἂν ὄχι ἀδύνατη.

Φιλία λοιπὸν μεταξὺ τῶν δύο φύλων ἔμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλὰ χρειάζονται μερικοὶ ὄροι ἀπαραίτητοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ

κρυώτεροι εἶνε ἢ ἡλικία, ἢ ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀτόμου, ἢ ἰδιο-
συγκρασία τῆς φυλῆς καί, εἰς κατώτερο βαθμό, ἢ ἀνατροφῆ.

Θὰ ἤθελα νὰ ἐπεκτείνω ἀκόμα τὸ θέμα μου καὶ νὰ ἐξετάσω τὰς συνεπειὰς τῆς ἀντιλήψεως, ποῦ ἔχομε ἡμεῖς οἱ μεσημβρινοὶ διὰ τὴν γυναῖκα. Δυστυχῶς ὁ χῶρος δὲν μοῦ τὸ ἐπιτρέπει. Διερωτῶμαι ὁμως· εἰς τὰς ἐμπορικὰς, οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς δοσοληψίας, ποῦ ἀνυπερθέτως θὰ ἔχη μία ἡμέρα, πολὺ προσηχῆ, ὁ ἄνδρας μὲ τὴν γυναῖκα, δὲν θὰ εὕρεθῆ ἄραγε εἰς θέσι κατωτέρα, καὶ δὲν θὰ παρουσιάσῃ μειονεκτήματα καταστροφικὰ δι' αὐτόν, ἂν ἐξακολουθῆ νὰ ἔχη δι' αὐτή, τὴν ἰδέα, ποῦ ἔχει; Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆ, ὅτι ἀνέκαθεν ἡ γυναικεία ἐπιρροὴ ὑπῆρξε μεγάλη καὶ ὀλεθρία διότι ἦτο ἐπιρροὴ σωματικῶν θελήγων καὶ ὄχι ψυχικῶν ἀρετῶν. Ὁ ἄνδρας μας ὑπέκυψε πάντα εἰς τὸ ζυγὸ τῆς ὠραίας καὶ ὄχι τῆς καλῆς. Ἡ ἐπιρροὴ λοιπὸν αὐτῆ, ποῦ βαθμηδὸν μεγαλόνει, ποῦ καθ' ἡμέραν εἰσφύεται, διότι εἰσχωρεῖ εἰς σφαίρας δράσεως, ποῦ ἦσαν πρὶν ἐμποδισμένα, δὲν θὰ τοῦ εἶνε πολὺ ὀλεθριότερα εἰς τὸ μέλλον, ἂν μόναι αἱ αἰσθησεῖς ἐξακολουθούν νὰ ὑπαγορεύουν τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας μας;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΕΞΕΔΟΘΗΚΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ :

1. Fred. NIETSCHE, ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΙ, μετάφραση Γιάννη Καμπύση, πρόλογος Δημ. Ζαχαριάδη Γ.Δ. 3.
2. J. B. LAMARCK, Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη, Γρ. Δ. 3.
3. M. ΒΑΚΟΥΝΙΝΕ, ΖΩΟΔΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη. Γρ. Δ. 3.
4. Γ. Βρисиμιτζάκη, Τὸ ἔργο τοῦ Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ. Γρ. Δ. 3.
5. René CHAUGHY, Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΚΛΑΒΑ, μετάφραση και πρόλογος Στάμου Ζεσβαῦ. Γρ. Δ. 3.
6. André LORULOT, Ο ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΔΤΡΟΥΙΣΜΟΥ, μετάφραση Μ. Μυριώτη. Γρ. Δ. 3.
7. Albert LIBERTAD, Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΤΟΥ ΨΟΦΙΜΟΥ, μετάφραση Γ. Πουλάκη. Γρ. Δ. 3.
8. Félix LE DANTEC, ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ, μετάφραση Ε. Κ. Γρ. Δ. 3.
9. Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ, Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ. Γρ. Δ. 3.
10. Ch. DARWIN, Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη. Γρ. Δ. 3.
11. DIDEROT, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ, μετάφραση και πρόλογος Βασίλη 'Αθανασόπουλου. Γρ. Δ. 3.
12. André LORULOT, ΕΙΝΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ; μετάφραση Ε. Κ., από τὸ γαλλικὸ ἀνέκδοτο χειρόγραφο. Γρ. Δ. 3.
13. Madeleine VERNET, Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΡΩΤΑΣ, μετάφραση Σ. Π. (ἔξινελημένο). Γρ. Δ. 3.
14. Γ. Βρисиμιτζάκη, Ο ΑΝΤΑΡΤΗΣ, (ἔξινελημένο). Γρ. Δ. 3.

GRAMMATA

Revue Néo-Grecque trimestrielle
LITTÉRAIRE & ARTISTIQUE

Publie les œuvres des meilleurs écrivains grecs.
Traduit les productions les plus significatives des litté-
ratures étrangères.
Apprécie en un esprit d'indépendance absolue et de
large éclectisme toute manifestation artistique et littéraire.

ABONNEMENT ANNUEL FR. 25.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Adresse: Revue "GRAMMATA" B. P. 1146. — Alexandrie - Egypte

BUREAUX: OKELLA PRIMI, 3^{ME} ÉTAGE.

ÉDITEUR & DIRECTEUR: STEPHANOS PARGAS

== ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΓΡ. Δ. 80 Η ΦΡ. ΧΡ. 25 - ΟΤΟΜΟΣ 600 ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ.

ΤΑΧΥΔΡ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Β. Ρ. 1146- ALEXANDRIE.

ΓΡΑΦΕΙΑ: OKELLA PRIMI, 3^Ο ΠΑΤΩΜΑ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ & ΙΩΝΑ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000083221

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

A10653

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ